

Historien til ”Elverum Husmorlag” 1929 – 2014,

Starten

Norges Husmorforbund ble samlet til et forbund i 1915. under Hjemmenes Vel's landsforbund. Som en av de store, kanskje den største og eneste familieorganisasjon. Forbundets leder, Marie Michelet startet og Nordens Kvinneforbund (1919) og verdensorganisasjonen ACWW,

Associated Country Women of the World (1933)

En organisasjon som handlet om husmødrenes hverdag og interesse for husmorens ved og vel. Kvinnepolitikk, familiepolitikk, miljø, forbrukerpolitikk og internasjonale spørsmål lokalt og globalt.

Husmødrene fikk kjennskap til at en organisasjon arbeidet for deres hverdag og rettigheter. blant annet husmorvikarordningen, omsorgslønn og barnetrygd til 18 år. Skolekjøkken, mat i skolen har vært og er framdeles i dag kampsaker!

Elverum Kvinne og familielag ble stiftet 29.mai 1929 som Elverum Husmorlag. Og de kom med i dette landsdekkende forbundet, fordi de mente at Husmorvikaren var en viktig person og det var noe å kjempe for!

Etter fem år ble Hedmark krets dannet som skulle ta hånd om alle de lokale husmorlag i Hedmark Etter hvert ble det så mange lag slik at kretsen måtte deles i grupper. Nord-Østerdal, Sør-Østerdal, Midt Hedmark, Trysilgruppen og Hamar.

Vi er en stor forbrukergruppe som kan utøve stor innflytelse til de store matvarekjedene Miljøaspektet er like viktig i dag som når husmødrene dro i gang Mjøsaksjonen, Mjøsa ble rensket og det satte fokus på forurensing, aksjonen førte til at fosfatfrie vaskemidler ble laget og solgt til husholdningene

Kvinne og familiesaker er blant de viktigste sakene samt kontantstøtten som har hatt stor betydning for veldig mange familier. Forbundet var blant de første som drev barnehager og det var også det som Elverum Husmorlag er blitt kjent for: Husmorlagets Hus barnehage! Her i Elverum var det mange ting å ta fatt i.

Laget arrangerte kurs om ernæring og matlaging, holdt foredrag om hjem og familie. Dette var en tydelig profil de første årene.

I 1936 var det en stor varemesse i Elverum hvor selveste kong Haakon VII åpnet arrangementet. Laget hadde ansvar for 2, to såkalte ”husmor-dager”. Laget hadde over 100 medlemmer så det var mange nok å fordele jobbene på.

I 1937 kom navneendringen som de fleste husker, da byttet Hjemmenes Vels landsforbund til Norges Husmorforbund og lokallaget ble hetende Elverum Husmorlag.

Birgitte Næss var da aktiv med i laget og hun mente at Elverum Husmorlag burde bygge sitt eget hus og få egne inntekter ved å starte barnehage! Da kunne de og være med å bestemme hva barna skulle lære da de selv ansatte barnehagelærere. Husmorlagets Hus kunne også leies ut slik at laget kunne tjene noen kroner.

Laget hadde leid lokaler på Gråberg til sine møter, og der ble det litt trangt om plass.

Under krigen la laget ned sin virksomhet, dessverre ble årbøker og andre papirer ødelagt under krigsårene men fra 47 – 48 har vi en rikholdig nedskrevet historie å forholde oss til

Barnehagen ble bygget i årene 1948/49 og hadde høytidelig åpning høst 1950.

Vi hadde en kvinnelig arkitekt og husmødrene var selv med på mye dugnadsarbeid.

Huset en tømret bygning tok seg godt ut oppe i Galgebergparken. Den ligger der i dag også! Det er fortsatt barnehagedrift der men nå leier kommunen lokalene til egen barnehage Sentralstyret i Oslo la et av møtene sine utenfor Oslo for å kunne besøke Husmorlagets Hus da Elverum var ett av de første lag som hadde bygget "eget hus".

I 1947 ble "De yngres husmorlag" startet og det var en god oppfølging av hva de kvinne før dem hadde startet opp med.

50 og 60 årene

Glanstid for både lag, krets og forbund.

Husmorsakene ble mange og viktige i tiden som fulgte. Husmødrene ble mer oppmerksomme og fulgte godt med i saker som kommunen, fylke og stat arbeidet med Vi var med i prosessene. Flinker formødre hadde stått i bresjen på alle nivåer og banet veg for mange av de" velferdsordninger vi har i dag"

Studievirksomhet, husmormesser og utvidelse av barnehagen var saker som holdt husmødrene i Elverum i virksomhet.

Elverum Husmorlag startet opp en "Barneparkering", park i 1961 i Kirkestua daglig leder var Ellen Lund.

Det var et tilbud til barn av hjemmearbeidende husmødre. Parken var åpen fra kl ti til kl to Laget startet og opp musikalsk barnehage i samarbeid med Musikklinja på Lærerskola, et veldig populært tiltak.

For de voksne ble det etablert en Helse og Velferdssentral, kalt "Eldreklubben" på folkemunne Den var og veldig populær og det ble kokt mye kaffe og bakt mange kaker til disse møtene. Foredrag, håndarbeid, informasjon, gymnastikk og sosialt samvær var det viktigste Til jul ble det støpt lys.

På 1970 tallet ble det en hektisk tid for laget Det var en "brytning" i kvinnehistorien, frigjøring, selvstendighet og at kvinner ville ut i lønnet arbeid. Det var viktige samfunnsproblemer som lagetets medlemmer var meget opptatt av. vi ble mer aktive i Kvinners frivillige Beredskap.

Innsamling av brukte batterier til egne innsamlingssteder. Miljø i kommunen (MiK) var ikke så utbygd på den tiden

Damene i laget jobbet veldig for miljøet og det resulterte i at også husholdningene fikk kjøpt fosfatfrie vaskemidler ikke bare industrien. Vi har fått ros i etterkant av FAFO er med i bøker om miljørettet arbeid. Belonaleder, Fredrik Hauge, sa i et intervju tidlig på 80 tallet at "han hadde funnet sitt hemmelige våpen i miljøvern arbeidet(hjelp til sine miljøprosesser) ," nemlig Husmødrene.

Matvaresikkerhet og fremmedstoffer i maten ga oss medlemmer en flott anledning til å arrangere kurs og bli mer bevisst på hva vi fikk kjøpt og hva vi serverte hjemme til familien. I 1979 fikk Mor Theresa Nobels Fredspris og det fikk stor betydning for kvinnebevegelsen over hele verden.

Kvinnens Frivillige Beredskap (KFB), stiftet i 1951 fikk "vind i seilene sine" i 70 og 80 åra Det var aktive ledere som dro i gang både førstehjelpskurs, forebygging av hjemmeulykker og traktorkurs og egen beredskap

Lokal Agenda, Miljø i Kommunen, MIK, matvaresikkerhet og fremmedstoffer i maten er bare noe av det laget har fordypet seg i.

Interessen for "husmorsaker" dalte litt i 80 åra men lagsstyret så lyst på framtida og ga seg i kast med de store kommunale saker som berørte familiene og deres ved og vel.

Familiemeldingen 1982 var en stor oppgave som vi var med på, både å komme med innspill til og overrekke til daværende regjering på Stortinget.

Her kom spørsmålet om et eget barneombud opp for første gang. – og en kvinne fikk jobben. Hun banet veg for barneombud i andre land.

Vi gikk i tog på Kvinnedagen under to paroler, ”Oppvurder de hjemmearbeidende! Krev pensjonspoeng og fulle rettigheter!

Medlemmer i Elverum Husmorlag reiste selvfølgelig for å høre på Berit Aas da Kvinne universitetet i Løten ble åpnet

Ny og radikal kvinnepolitikk ble satt på dagsorden

En egen tverrpolitisk kvinnegruppe ble dannet av medlemmer i Elverum Husmorlag. Aktiv gruppe i mange år.

Vi var vertskap for mange av de vietnamesiske flyktningene som kom hit til Elverum.

Vi holdt matlagningskurs og hadde sosiale sammenkomster.

Ellers hadde laget flere mannequinekurs var med på Bingo og ga ut penger til gode formål i Elverum. Barneavdelingen på sykehuset fikk TV, leker og noen gode sofaer å sitte i, og

Ungdomshuset fikk penger til nye gardiner. bl. mange andre gode formål

Starten på 1990 tallet sto i kreftens tegn

Norske kvinner skulle få screening mammografi undersøkelse.

Det var planer om mammografiaksjoner i alle kommuner i hele Hedmark.

Det ble satt i gang en innsamlingsaksjon til inntekt til et nytt mammografiapparat til

Sentralsykehuset (ligger i Elverum)

Alle lagene i kretsen deltok og vi kom i mål med innsamlingen.

Vi var og med i TV aksjonen, Redd Barna og var på Nær-TV

I 1997 ble navnet på organisasjonen igjen fornyet. Norges Husmorforbund ble til Norges Kvinne- og Familieforbund og Elverum Husmorlag ble til Elverum Kvinne og familielag

Familiens framtid og Frihet til å velge.

Vi er en partipolitisk uavhengig kvinneorganisasjon som arbeider for saker vi tror på.

Vi er med og støtter mor/ barn senter i Namibia sammen med ”Kvinnegruppa” i Elverum K&F har og egne krisesentre som vi støtter.

I Elverum har vi hatt Livskvalitet, omsorg og trygghet som fanesaker.

Den Lokale Verdikommisjonen i Elverum ga oss mye nytt påfyll i egen organisasjon og var veldig lærerikt med møter/dialoger.

Det er mange brev til politikere og innspill til avisspaltene som er kommet fra lagets medlemmer i de seinere år. Nevner: Protest mot nedskjæringer i hjemmehjelpsordningen, mot nedleggelse av fødestuer i Hedmark mot nedleggelse av mor/barn avdeling ved sykehuset i Elverum. Har gått i protest tog for saken!

Omsorgslønn, kontantstøtte og Husmorvikar har vi hatt på dagsorden hele tiden!

Støtte til et nytt bibliotek, sykehjemsplasser istedenfor omsorgsboliger, ta vare på grønne lunger i Leiret. Debatt om sentrumsplan i kommunen, pressekurs, bokringer og pengegaver til mange gode formål. Og mye mer! Skolemat varmt eller kaldt er og ett av de spørsmål som vi jobber mye med

Varmtvannsbasseng er og noe vi har involvert oss i.

Ellers er Torget vårt den saken vi har frontet mest den siste tida Et flott torg vil vi ha; og vi vil ha vekk flesteparten av de parkerte bilene og vi har sendt inn forslag på utforming av torget.

Ellers har vi svart på mange av Høringene fra kommunen som er sendt ut til lag og foreninger

Vi er og interessert i Kommunens beredskapsplaner.

Arbeidsstyret har jobbet flere år med planer om en stiftelse av Huset vårt

Nå er planen realisert: så fra våren 2014 er ”Stiftelsen Husmorlagets Hus” en realitet.

Våren 2014 har gått med å få alle papirer i orden til stiftelsen.
Lagets medlemmer har hatt årsmøte og møtt på kretsens årsmøte
Vi ønsker for framtida:

Anerkjennelse av kvinners ulike valg mellom livsfaser.
Utvikle et godt samfunn med familien som bærebjelke
Styrke familiens posisjon gjennom tiltak som gir tid og mulighet til omsorg for hverandre

Målet er:

Samfunnspåvirkning i kvinne- og familiepolitiske spørsmål,
Lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Vær med å forme din egen og familiens framtid!
Meld deg inn i Elverum Kvinne –og familielag

Årsmøtet i januar 2014 ble dette styret valgt:

Grete Nordbæk	lagleder
Anne Lise Bryhn	sekretær
Bitte Solberg	
Edith S Westgaard	kasserer
Målfrid Neerland	
Berit Finnsen	
Vara :	
Karin Berg	
Grete Listerud	
Aud Wardenær	

Grete Nordbæk
leder i Elverum Kvinne- og familielag.
Grønlandsgutua 10
2408 Elverum
97061098